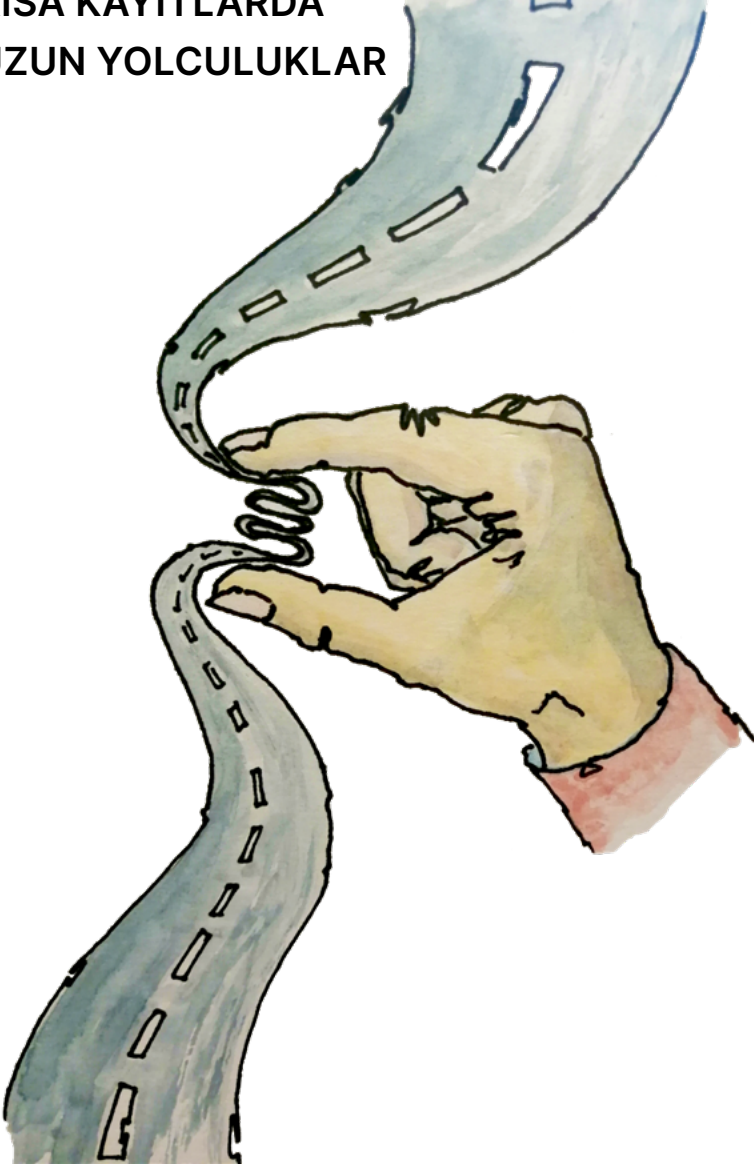
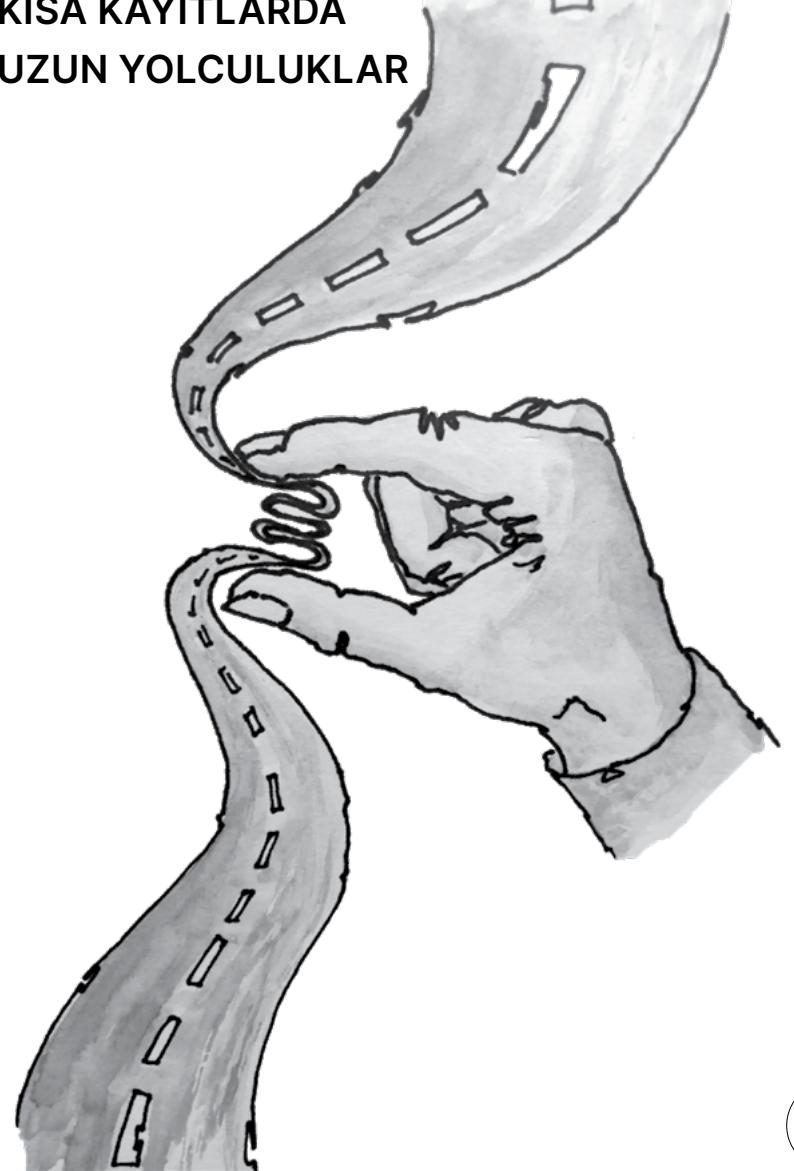

KISA KAYITLARDA UZUN YOLCULUKLAR

KISA KAYITLARDA
UZUN YOLCULUKLAR

GİRİŞ	6
ÖNSÖZ	6
METODOLOJİ	7
BENİMLE KISA BİR YÜRÜYÜŞE ÇIK	8
GEÇMİŞTEN BUGÜNE	9
KÜLTÜREL YANLIŞ ANLAŞILMALAR İLE İLGİLİ ANEKDOTLAR	14
YANLIŞ ANLAŞILMALAR VE GÖZLEMLER	14
İLİŞKİLER.....	24
ÜSLUP VE BEDEN DİLİ	34
YİYECEK VE İÇECEKLER.....	40
GÖÇMENLER HAKKINDAKİ YANILGILAR	44
SONUÇ	50

Authors: Tija Jerkič, Veronika Vižintin, Ajda Hedžet, Baran Oktay,
Erazem Rihtar, Eva Pondrk in Sirak Yohannes

Long Journeys in Short Records

Proofread: Majda Ilc Hussein
Illustrations: Eva Pondrk
Design: Ana Demšar
Mentor: Maja Murn, Rdeči križ Slovenije
Publishing: Rdeči križ Slovenije
Print: ZMAS Group d.o.o.
Number of copies: 100

Year of publication: 2021

ÖNSÖZ

Önünüzdeki bu kitapçık, başka bir yerde yeni bir hayat kurmak amacıyla ülkelerini terk eden insanların ve bu insanların iletişim kurduğu diğer insanların hikayeleri ve tecrübelerinden oluşan sonuçları anlatmaktadır. Bir insan için kendi anavatanını geride bırakmasının bir çok sebebi ve yolu vardır. Bu çok iyi bilinen bir gerçektir ki Slovenyalılar yurtdışı tatillerine gitmeyi çok severler, bu iş, tatil, staj, eğitim fırsatı veya aşk için olabilir. Ancak, bir insanın kendi anavatanını terk etmesinin ve yeni bir yolculuğa başlamasının birçok farklı nedeni olabilir. Bu nedenler savaştan, silahlı çatışmalardan, konuşma ve fikir hürriyetinin yoksunluğundan, etnisitelerin den kaynaklı gördükleri kötü muameleden, açıklıktan veya buna benzer tahlihsiz olaylar zincirinden kaynaklanıyor olabilir.

Bu kitapçık iki temel gruba hitap etme niyetindedir: Birincisi yerel sloven halkı ve ikincisi yolculuk halinde olanlar. Şu anda göç ve entegrasyonun bir sonucu olarak bir araya gelen her iki gruba da kültürel farklılıklar ve benzerlikler ve farklı yaşam tarzları hakkında kapsamlı bir okuma sunmak istiyoruz. Bunu toplumda bir dizi aktörün karşılıklı katılımını gerektiren iki yönlü bir süreç olarak anlıyoruz.

2015 yılı “mülteci krizi” olarak adlandırılan ve Slovenya için kültürel farkındalık mücadelesini temsil eden bir yıldır. Slovenyada, Yugoslavya’nın parçalanması ve Bosna-Hersek’teki savaşın bir sonucu olarak geçmişte (1995 ve 2010 yılları arasında) çok sayıda göçmen ve sığınmacı yaşamış olsa da, bu yeni göç akışlarının yapısı, modern tarihte ilk kez Avrupa dışındaki ülkelerden gelen insanlardan oluşuyordu.

Kitapçık üç bölüme ayrılmıştır ve bir bireyin kendisini yeni bir topluma dahil etme yolundaki yolculuğunu temsil eder. İlk bölüm yolculuğun başlangıcına işaret ediyor. Bu bölüm aynı zamanda genellikle göçü tartışırken kullanılan terimler sözlüğünü de içerir. Ardından, ikinci bölümde, uyum sağlama yolculuğunun açıklamaları yer almaktadır. Odak noktası, kişisel anekdotlardan fark edilebilecek üzere kültürel şoklara, kültürel farklılıklara ve benzerliklere odaklanır. Üçüncü bölüm, toplumda kabullenme ve kendi yerini bulmaya dair iç görüşler sunar ve ayrıca çoğunlukla yerel halk tarafından yanlış anlaşılan davranışlara ve klişelere yer verilir.

METODOLOJİ

Bu kitapçık, genç gönüllülerin ekip çabasının bir ürünüdür: Ajda, Baran, Erazem, Eva, Tija, Veronika ve Sirak, çoğumuz Kızılhaç projesi Esiras¹’ta gönüllü olduk, bu da sığınmacılar ve mültecilerle çalışma deneyimi kazanmamıza, onların hikayelerini duymamıza ve onlardan çokça şey öğrenmemize yardımcı oldu. Bu #Mi2 veya ‘Two of us’ projesi kültürler arası farklılığı anlama ve kültürel farklılığın zengin yönlerinin anlaşılmasını sağlamak amacıyla oluşturuldu ve bu da başarılı entegrasyonun temelini oluşturuyor.

Hikayeler odak gruplarıyla yapılan mülakatlar aracılığıyla toplandı. Mülakatlarda yarı yapılandırılmış yöntem/form kullanılarak mülakatlara dair bir ‘iç görü’ kazanılmaya çalışıldı. Toplamda Bangladeş, Demokratik Kongo cumhuriyeti, Eritrea, İran, Filistin, Suriye, Türkiye, Kürtler, Ürdün, Venezuela ve Tunus’tan olmak üzere 23 kişiyle hareket halindeki grup olarak mülakatlar yapıldı. Odak grubumuz 17 erkek, 6 kadından oluşmaktadır. Bunlar 7’si sığınmacı, 11’i mülteci ve Slovenya’ya farklı yollarla gelen beş görüşmeci den oluşmaktadır. Hareket halindeki insan kategorisinin yanı sıra, göçmenlerle çalışma deneyimine sahip yedi Slovenyalı Kızılhaç gönüllüsü ile de mülakatlar yaptık. Paylaşılan hikayeler, öznel ve kişisel olup duygularla yüklüdür. Bu hikayeler bizim hikayelerimiz olmayıp bizimle paylaşılan hikayelerdir. Ek olarak, bu hikayeler kesinlikle kişisel tecrübeler ve görüşler olup geldikleri coğrafya veya toplulukları bütünüyle temsil etmezler. Bu açıklamaları göz önünde bulundurarak, bizler bu çok kültürlü çalışmanın sonuçlarından çok mutluyuz. Keyifle okumanız dileğiyle!

Hikayeleri olabildiğince objektif ve tarafsız şekilde sunuyoruz. Bütün hikayeleri ve açıklamaları okurken, dünyanın herkes için daha özgür bir yer haline gelmesi için yazılmış olduğunu düşünebilirsiniz.

Bizler okumanız boyunca size yeni maceralar dileyip birçok farklı edinim edinmeniz dileğiyle.

¹ ESIRAS Projesi, sığınmacıları ve mültecileri onların istihdam edilebilirlik ve sosyal entegrasyon koşullarını geliştirme konusunda desteklemektedir. Proje, Uluslararası Kızılhaç ve Kızılhaç Federasyonu ile işbirliği içinde AB tarafından finanse edildi. Aktiviteler, Avusturya, Kıbrıs, Danimarka, Fransa, İngiltere, İtalya, İspanya ve Slovenya’da 8 RC ulusal topluluğu tarafından uygulanmıştır.

BENİMLE KISA BİR YÜRÜYÜŞE ÇIK

Birlikte bu yolculuğumuza başlamadan önce bir insanın kendi ülkesinde karşılaştığı zorlukların Slovenya algısı üzerinde etkili olduğunun anlaşılmasının önemli olduğunu düşünüyoruz. Savaş ve diğer tehlikeli durumlar kültürün şekillenmesi üzerinde etkili olabilir. Bununla anlatmak istediğimiz, insanlar için bazı şeylerin öncelikli olması, özgürlük ve güvenlik konuları gibi.

» Bende, eşimde Slovenya'da daha güvende hissediyoruz. Türkiye'de kadın cinayetlerinin oranı çok yüksek ve bundan dolayı kadınlar evlerinin dışında güvenle yaşayamıyorlar. Ama Slovenya'da bu konuyla ilgili bir kaygı hissetmiyoruz. Ayrıca ifade özgürlüğü konusunda da büyük bir farklılık mevcut. Burada Slovenya'da kendini özgürce ifade edebilir ve bundan dolayı sorun yaşamazsınız, örneğin etnisite konusu gibi. Bu konularda Slovenya bizim için daha rahat bir ülke.

» Ben kendi ülkemde mülteciyim. Celje'de mülteci olmak gibi hayal edin. 2008'de İsrail elektrik şirketlerini yıktı ve bundan dolayı elektriğimiz kesildi. Ayrıca içme suyumuzda yok. Suyu marketlerden şişeler halinde alıp elektriği de jeneratörden sağlıyoruz. Ama vergilerin yüksek olmasından dolayı dünyanın en pahalı petrol fiyatlarına sahibiz. Bizim kendimize ait jeneratörümüz var ve bunu karşılayabiliyoruz. Bazı günler 4 saat bazı günler 8 saat elektrik oluyor. Gazze'nin en güvenilir bölgesinde çok pahalı bir ev aldım ama yinede anlık bombalanma korkusundan dolayı terk etmek zorunda kaldım.

» Sizin Slovenya da güvenli ve özgür bir yaşamınız var. Endişelenmeden köpeğimle gece 11 de yürüyüşe çıkabilirim. Venezuela'da Ailemin 3 metre yüksekliğinde çitleri olan bir evi var ve tepesinde elektrikli tellerle çevrili. Bu, pek çok evin sahip olduğu normal bir şeydir. Arabanız, ayakabılarınız ve hatta telefonunuz için öldürebilirsiniz. Güvende hissetme duygusu benim için paha biçilemez.

İlk olarak müsadenizle yolun başlangıcına bakmak istiyoruz. Neden ve nasıl, bu mülakatı yaptığımız insanlar buraya geldi? Ve bir kişinin yeni bir toplumun parçası olma yolculuğuna başlamak için geçmesi gereken başlıca engeller nelerdir? Bu bölümde, uluslararası korumayı tartışırken sıklıkla duyulan bazı terimleri de açıklamak istiyoruz.

BEN SLOVENYA'YI SEÇMEDİM SLOVENYA BENİ SEÇTİ

İlk başta nereye gitmek istediğime dair bir fikrim yoktu. Yalnızca avrupanın güvenli bir yer olduğunu biliyordum. Ve burada medya aracılığıyla öğrendim, ama medyada sadece Avrupanın iyi yönlerini gösteriyordu. İlk olarak Eritreden Etiyopya'ya gittim ve orada bir yıl kaldım. Sonra Sudan'a gittim ve orada 2 yıl kaldım. Sonra Libya'ya gittim ve orada 6 ay kaldım. Sonunda İtalya'ya geçtim ve orada da iki ay kaldım. Ben İtalyadayken bana yeniden yerleştirme programı için gitmek istediğim üç ülkeyi yazmamı söylediler ve bende Birleşik Krallık, Fransa ve Belçika'yı yazdım çünkü orada kendi milletimden yani Eritreden insanların olduğunu biliyordum. Ama beni Flixbus otobüsüyle Slovenya ya gönderdiler ve ben bu ülke hakkında hiçbir şey bilmiyordum. Yeniden yerleştirme programı ile bu ülke beni seçmişti. İlk başta beni slovakya ya göndereceklerini sandım. Sonra bana Slovenyanın güzel ve temiz bir ülke olduğunu orada eşcinselliğin kabul gördüğünü anlattılar. Abim öğretmendir kendisinin Slovenya ile ilgili bilgisi vardı en azından nerede olduğunu biliyordu.

HEMEN AŞIK OLDUM

Slovenya ya aile birleşimi aracılığıyla geldim. Slovenya ile ilgili kitaplar okudum ve internetten araştırmalar yaptım. İlk fark ettiğim çok küçük

Yeniden yerleştirme programları, mültecileri veya uluslararası koruma başvurusunda bulunanları AB topraklarına girdikten sonra AB Üye Devletleri arasında dağıtmak amacıyla, çoğunlukla İtalya ve Yunanistan dan uluslararası koruma başvurusunda bulunanların yeniden yerleştirilmesi şeklinde uygulanmaktadır (Zorko, 2020)

Bu örnekte mülakat yaptığımız kadının kocası ilk olarak Slovenyaya gelip uluslararası koruma oturumunu aldıktan sonra aile birleşimi için başvurup ailesinde yanına getirmiş. Bu durumda eşi ve çocuklarının yasal olarak slovenya ya gelip direk olarak mülteci statüsü alabilmesini sağlamaktadır.

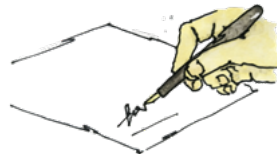
bir ülke olmasıydı. Ama gerçek şoku buraya vardığımda yaşadım çünkü ülke yeşil temiz ve çok güzeldi. Ljubljana'ya aşık oldum ve hala büyülenmiş gibiyim.

ZIZEK İLE SOHBET

Nereye gitmek istediğimi, nasıl olacağını, ne yapacağımı hiç düşünmedim. Bir gece evimden ayrılmak zorunda kaldım ve Türkiye'den Slovenya'ya kadar yürüdüm ve burada yakalanıp parmak izim alındı . O andan itibaren Slovenya'da kalmaktan başka seçeneğim yoktu. İsviçre'ye gitmeye çalıştım ama beni Slovenya'ya geri gönderdiler. Bunun nedeni Dublin yönetmeliği idi, bu da ilk sığınma talep ettiğiniz ülkede kalmanız gerektiği anlamına gelmektedir. Başka bir ülkeye giderseniz geri gönderilirsiniz. Şimdi yeni evim olan Slovenya hakkında olumlu şeyler bulmaya çalışıyorum. Felsefeyle ilgiliyim ve seviyorum ve Slavoj Žižek'i daha önce de duymuştum. Bir keresinde onu Ljubljana'da kahve içerken gördüm ve çok heyecanlandım. Ona gittim ve biraz sohbet ettik ve bunu yaşadığım için hala çok mutluyum.

SLOVENYA'DA "WORKSHOP"

Slovenya ya gelmeden önce Almanyada çalışıyordum aslında Slovenya ya bir atölye çalışması için geldim. Sonra ülkemde bir şeyler yaşandı ve burada iltica başvurusu yapmak zorunda kaldım. İltica süreçleri veya Dublin prosedürü ile ilgili hiçbirşey bilmiyordum. Ve bundan dolayı Slovenya'da sıkışıp kaldım.

Dublin III olarak da adlandırılan Dublin Düzenlemesi (2013), ortak bir Avrupa sığınma sistemi oluşturmak için merkezi mekanizmadır. Bununla birlikte, uluslararası koruma için başvuruların, kabulleri için farklı koşullardan etkilenen ikincil hareketini (sözde sığınma alışverişi) sınırlandırmayı amaçlamaktadır. Uygulama bu başvurunun yalnızca bir Üye Devlet tarafından işlenebileceği anlamına gelmektedir. (Mozetnić, 2016, s. 161).

TRENDE SAKLAMBAÇ

Türkiye, Yunanistan, Makedonya, Sırbistan, Hırvatistan ve sonra Slovenya'ya geldim. Bu süreç 3 yılımı aldı. Bir seferinde 4-5 gün, mısır taşıyan bir trenin vagonunda mahsur kaldım. O vagona benimle sıkışıp kalan 5 veya 6 kişi vardı. Birilerinden yardım istemek için vagonun duvarlarına vurmaya başladık. Trenin Slovenya'ya gideceğini sanıyorduk ama Sırbistan'da bir yerde durmuştu.

NİSBETEN RAHAT YOLCULUK

Slovenya'ya gelmem 1,5 ayımı aldı, İran'dan bütün yolu yürüyerek geldim, 1 metre kalınlığında bir kar örtüsünün içinden 12 saat boyunca yürüdüm buraya gelmek için ve ayrıca 7000 € ödedim. Ama yolculuğum diğer insanlarınkine kıyasla nispeten kolaydı. Arkadaşım 10 kez Slovenya-Hırvatistan sınırından geçmeye çalıştı, kamyonun altında tekerlek boşluğunda saklanıyordu. Onun yaptığı büyük bir riskti ama sonunda başardı.

OYUN

En kötü anılarım Hırvatistan ile ilgilidir. Bir seferinde 12 gün boyunca sadece sırt çantamızdaki yiyecekler ile yürümüştük. Günde 40 45 km yürüyorduk artık ayaklarımızda yaralar çıkmaya başlamış bazı arkadaşların ayak tırnakları düşmeye başlamıştı. Ve sınırda yakalandığımızda beni çok fena dövdüler, ondan sonra uzun süre kaburgalarım ağrı hissettim. Yine bir defasında Slovenya-Hırvatistan sınırını geçmeye çalıştığımızda bizi yakalayıp iç çamaşırlarımıza kadar soydular ve giysilerimizi yaktılar. İç çamaşırlarımızla kaçmak zorunda kaldık.

2015 yazının sonunda Türkiye'den Yunan adalarına her gün gelen ve oradan da Balkan göç yolu boyunca AB'ye gelen göçmenlerin kitlesel hareketi, Avrupa göç politikasının statükosunu sarstı. Eylül 2015'te Avrupa üzerindeki büyük baskı, Yunanistan ile hedef ülkeler arasında daha hızlı ve daha güvenli geçişler için bir koridorun açılmasına yol açtı. 8 Mart 2016'da koridor kapatıldı. Ancak koridorun kapanması Balkan göç yolunun kapanması anlamına gelmiyordu (Brumen ve Meh, 2016).

Geçiş halindeki insanlar, AB'ye doğru daha gizli ve daha tehlikeli yollar aramaya başladılar; bu, genellikle gece karanlığında seyahat etme, kamyonlarda saklanma veya yük trenlerine atlama ve saklanma gibi (Border Violenc Monitoring Network, 2020b).

GERİ GÖNDERME

Doğduğum yerde etnisitemden dolayı sürekli olarak bir tutuklanma korkusu vardı. Ve kendi etnisitesini seçme şansı yoktur insanların sadece onunla doğarlar. Bundan dolayı bir gece ansızın ülkemi terk etmek zorunda kaldım. Nasıl ve nereye gideceğime dair bir planım yoktu. Sadece güvende olabileceğim bir yere gitmek istiyordum. Ve bundan dolayı Slovenya ya geldiğimde ilk olarak yaşadığım korku geri gönderilme korkusu ile ilgiliydi.

Soğuk Savaş'ın sona ermesinden bu yana, gelişmiş ülkelerde, farklı göçmen gruplarının sınıflandırılmasına dayanan, onları menşe ülkelerine olabildiğince yakın tutan ve vatandaşlığa erişimi kısıtlayan daha kısıtlayıcı sığınma yasaları ve diğer önlemler görülmüştür (Zavratnik Zimic, 2003, str.29). Bu tür politikalar çerçevesinde, uluslararası yasal yükümlülüklerle uygun olarak yardım veya koruma sağlamak yerine, dış sınırların kontrol ve yönetiminin ve güvenlik adına sözde yasadışı göçün önlenmesinin önemi vurgulanmıştır (Kovač, 2003, s. 75). Geri gönderilme ilkesi, uluslararası koruma için başvuruların yaşamlarının ve özgürlüklerinin tehlikeye gireceği bir ülkeye geri gönderilmesini yasaklar ve insan hakları hukuku, iltica hukuku ve uluslararası insancıl hukuk için ortak bir nokta oluşturur (McAdam, 2006, s.1). Uluslararası korumayı devre dışı bırakmak ve bunu elde etme prosedürü veya bunu elde etme prosedürünü başlatma gereksinimleri, hareketliliği engelleyen yöntemlerden biridir.

ÇALIŞMA İZNI

Mülteci statüsü almak için beklediğimiz süre çok uzun. Çok uzun süre beklemek zorundasınız. Bazı insanlar yıllarca bekliyor. Ve ilk 9 ay çalışmanıza izin verilmiyor çünkü çalışma izni vermiyorlar. 9 ay sonra eğer herhangi bir negatif karar almamışsanız çalışma izniniz olabiliyor. Bu uzun süren süreçlerden dolayı kaçak çalışmaya başlıyor insanlar bende çalıştım ve yakalandım çünkü 9 ay boyunca mülteci kamplarında ayda 18 euro para ile ki bu sadece sigara parasıdır ne yapabilirsiniz?

BEN HERGÜN GÖNÜLLÜYÜM

Bir yıldan fazla bir süredir Slovenya da yaşıyorum ve her gün yaşlı bakım evinde gönüllülük yapıyorum. Bana güveniyorlar, işimden mutlular ve hatta beni işe alacaklarını söylediler. Ancak 1 yıldan fazla süredir burada olmama rağmen gönüllü olmaktan öteye gidemem çünkü statüm ile ilgili ilk olumsuz kararımı 9 ay geçmeden önce aldım. Çalışmak istiyorum, çalışabileceğim bir yerim var ama Slovenya çalışmama izin vermiyor.

AB hukuku, mültecilere AB vatandaşları ile aynı işgücü piyasasına erişim sağlarken, uluslararası koruma için başvuranlara erişim farklı şekilde düzenlenmektedir. Fransa, Belçika, Hırvatistan, Estonya, Finlandiya, Letonya, Litvanya, Polonya, Portekiz, İspanya ve Slovakya da, mülteci statüsü başvurusu yapıldıktan altı ay sonra erişim mümkündür. Bunun tersine, Avusturya'da ilk altı ayda yemek servisi veya tarımda mevsimlik işlerde çalışmalarına zaten izin verilmektedir (Ulusal Meclis 2020). Ancak Slovenya'da, yetkili kurumdan karar henüz alınmamışsa, »başvuruyu gönderdikten dokuz ay sonra ve bu gecikme başvuru sahibine dayanmıyorsa« (Uluslararası Koruma Yasası, Madde 87) iş piyasasına girme hakkına sahiptirler.

Şu anda yolculuğumuzun ikinci durağındayız. Bu bölümde insan kültürünün farklı yönlerini ve farklı kültürden insanların bir araya gelmesiyle, ortaya çıkan anlaşmazlıkları göstereceğiz. Bu bölümün yapısı iletişim kurarken ki yanlış anlaşılmalara ile ilgili gözlemlerle, ilişki, dil, beden dili ve tabiki yeme-içme alışkanlıklarını içeren tematik yol ile oluşturulmuştur. Bu bölümde herkesin bir şekilde ilişki kurabileceği bireysel olan çok farklı hikayeler göreceksiniz.

YANLIŞ ANLAŞILMALAR VE GÖZLEMLER

Kendi türümüzün başlangıcından beri, her kişi kendi hayatını yaşar yolunda yürür, başlangıcından sonuna kadar. Yol boyunca birçok farklı tarzda insanla tanışırız ve bu insanlarla iletişim kurar ve tabiki yanlış anlaşılmalara ilgili paylaşımlarda bulunuruz bazı davranışlar bir kültürde kabaca algılanabilir ama başka bir kültürde kibarlığı temsil edebilir (örneğin göz teması) yada baştan aşağı farklı bir anlamı olabilir. Mülakat yaptığımız kişilerden birinin söylediği gibi yeni bir yere gittiğin zaman bir çocuk gibisin, oranın kültürüne, diline dair hiçbirşey bilmiyorsun ve diğerleri seni geliştirmek yada büyütmek zorunda. Diğer bir katılımcının bizimle paylaştığı; "buraya Slovenya ya gelmeden önce birçok soru vardı aklımda insanlarla nasıl selamlaşacağım, onlarda sarılıp öpüşmek normal midir Suriye de olduğu gibi. Masada nasıl davranmalıyım, hangi hareketler veya tavırlar kabul edilir burada ve zaman konusunda nasıllar dakik mi yoksa değiller mi? Bu bölümde Slovenya kültürü ile ilgili davranışları ve bununla ilgili gözlemleri mülakat yaptıklarımızın gözünden paylaşıyoruz. Hadi birlikte bakalım.

TEMİZLİKÇİ KADIN

Slovence öğrenmek için dil kursuna CENE STUPAR'a gidiyordum. Her sabah temizlikçilik yapan kadınla Selamlaşırđık. Bir keresinde "Merhaba Anne" dedim ve kadın bana gülümseyerek baktı sonrasında bana selam vermeyi bıraktı. Eritrea'da eğer yaşlı bir kadına Anne veya Yaşlı bir adama Baba diyorsanız bu bir saygı göstergesidir. Ama burada Slovenya'da bu hitabetler insanları kızdırabilir veya kendilerini rahatsız hissetmelerini sağlayabilir.

OTOBÜSTE

Otobüste gidiyor iken yaşlıca bir kadın yanımda ayakta duruyordu. Bende kendisine " benim yerime oturmak ister misiniz?" diye sordum ve kadın hayır dedi. Bunun üzerine tekrar sordum ve kadın tekrar hayır dedi. Birkaç sefer daha tekrarladım sorumu bunun üzerine kadın sinirlenerek benim yanımdan uzaklaşıp başka bir yere geçti. Eritriya'da eğer insanlar size birşey sunuyorsa veya ikram ediyorsa, ilk seferinde red edersiniz. Bu bir tevazü göstergesidir ve karşıdaki kişide tekrar tekrar sorarak kendi misafirperverliğini ve iyi niyetini gösterir.

Slovenya'da insanlar birbirlerine hitap etme konularında çok hassastırlar. Özellikle slovence konuştuğunuz zaman resmi hitabetler kullanmak kuraldır bizde "Sen yerine Siz gibi". Resmi kurumlarda veya süpermarketlerde bile gereklidir.

Benzer şey Slovenya daki yaşlı nesillerde de olabilir. Muhtemelen hepimiz ninelerimizin evine gittiğimiz zaman önümüze konulan yemekleri tamamen bitirmeden evden ayırlamayacağımızı ve ayrıca buna hayır deme gibi bir şansımızın olmadığını da biliriz. Ama gençler arasında ve resmi durumlarda insanlar bir şeyi yalnızca bir kez sorarlar. Bir şeyi bir kez reddederseniz, bu yeterlidir, aşırı teklif ve istek müdahaleci olarak kabul edilebilir.

Bu durum diğer orta doğu ülkelerinde benzerdir. Eğer bir sokakta arkadaşınızla birlikte yürürken bir şeyi beğendinizi söylerseniz diğer kişi onu size almak için ısrar eder. Suriyeli bir katılımcının mülakat sırasında bize evinde gösterdiği nargileyi beğendiği için arkadaşının ona verdiğini söyledi. Ayrıca bir keresinde bir arkadaşının kendisinin gömleğini çok beğendiğini söylediğini ve bunun üzerine kendisinin eve gelip gömleğini yıkayıp ütüyüp o arkadaşına verdiğini söyledi.

ÇAY VEYA KAHVE İSTER MİSİNİZ?

Aksi örneklerde gerçekleşebilir. Mesela Filantropiya da oryantasyon kursunda iken bize çay ikram ettiler ve bizde ilk seferinde hayır dedik ve sonrasında kimse bidaha sormadı bize birşey içer misiniz diye.

YENİ AYAKKABILAR

İran'dan ayrıldığım zaman annem bana güzel bir çift geleneksel İran ayakkabısı verdi. Bir kadın arkadaşım gördü ayakkabılarımı ve ne kadar beğendiğini söyledi. Bende kendisine ayakkabıları isteyip istemediğini sordum? Evet deyip ayakkabılarımı almaya çalıştı ama ben kendisini durdurup ben bunu kast etmedim dedim sadece nazik olmaya çalışıyordum sana ister misin diye sorduğumda. Sonrasında anneme, bana arkadaşım için bir çift ayakkabı gönderebilir misin diye sordum. İran'da "Taarof" olarak adlandırdığımız bir ritüelimiz var. Eğer biri size birşey sunuyor onu reddetmek zorundasınız ve size onu sunan kişide sunmaya devam etmeli ve bunun yanında örneğin biri size ait bir şeyi çok beğendiğini söylediğinde sizin o şeyi hediye etmeniz gerekir ama hediye ettiğiniz kişinin onu kabul etmesi gerekir ...

HASTA BİR ARKADAŞ

Bir arkadaşım vardı ben üniversite okurken ve bir gün hastalandı bende bu kız arkadaşımın sağlığını her gün sordum nasıl oldun, iyimisin diye ama kendisi bunu benim ona karşı duygusal ilgim varmış gibi algılamıştı ve rahatsız olmuştu durumdan. Ona aşık olduğumu düşünmüş ve bu beni de rahatsız etmişti. Çünkü ben arkadaşlarına değer veren biriyim ve bu benim kültürümden geliyor. Benim dosthane yaklaşımım burada duygusal olarak yanlış algılanmış. Bangladesh'te bu durumlarda sürekli sorman gerekiyor hediyeler alırız. Ama burada (Slovenya) bu davranışlar romantik olarak algılanabiliyor.

BİR ROMANTİK YOLCULUK

Bir gün kız ve erkek arkadaşlarımızla deniz kenarına gezmeye gittik. Neşeli ve arkadaş canlısı bir kız arkadaşımız benim bir erkek arkadaşım- la, kendisi Araptı, arkadaşça sohbet edip şakalaşınca, arkadaşım kız arkadaşın kendisinden hoşlandığını düşünüp bana arapça oturduğumuz koltukları değiştirebilir miyiz diye sordu. Bende çok şükür kimse arapça anlamıyor dedim. Benim bazı arkadaşlarım "Arap coğrafyasının belirli bölümlerinden" hepsi değil, kadınlar kendileriyle konuştuğunda yada güldüklerinde yada kendilerine dokunduklarında, bunun cinsel içerikli olarak algılıyorlar. Ama bütün araplar böyle değil sadece belirli bir kısım öyle ve ayrıca ailenin seni nasıl yetiştirdiği de önemli.

SEBZELERİ YIKAMAK

Bir keresinde çalıştığım restorandaki iş arkadaşlarımdan biri sebzeleri yıkarken bende ona teşekkür etmek istedim ve bunu yapmak zorunda değilsin dedim sonrasında O da tamam deyip sebzeleri yıkamayı bıraktı. Yıkamayı bıraktıktan

sonra kafam karıştı çünkü ben sadece teşekkür etmek istemiştim. Bangladesh te "teşekkür" için kullanılan söz olmasına rağmen biz onun yerine "bunu yapmana gerek yoktu." deriz. Ve karşıdaki kişide önemli değil der. Ayrıca Bangladesh'te eğer birini ziyaret ediyorsanız nezaket gereği "kusura bakmayın rahatsızlık verdiğimiz için" deriz ve karşıdaki kişide sorun değil hoşgeldiniz der ve merhaba yerine daha hoş ve pozitif olan "namaste" diyerek sohbete başlarız.

DOĞUM GÜNÜ HAZIRLIĞI

Bir gün bir arkadaşımın doğum gününe gittim yedik içtik eğlendik ve partinin sonunda her şeyi kendisinin ödemek istediğini söyledi. Ve ben kendisine bu senin doğum günün çıldırdın mı her şeyi sen ödemek istiyorsun dedim. Ama kendisi ısrar etti ödemek için. Venezuela'da eğer sizin doğum gününüz ise bu sizin özel gününüzdür. Çalışmak veya bir şeyler için ödeme yapmak zorunda değilsiniz. Ama burada Slovenya'da diğer insanlar için bütün gün hazırlık yapmak,, yemek pişirmek ve bütün masrafları karşılamak zorundasınız. Benim doğum günümde kız yeğenim arkadaşlarımı doğum gününe çağırmak istedi ama ben yok dedim çünkü bu benim özel günüm.

SİREN SESLERİ

Slovenyaya ilk geldiğimde bir cumartesi günüydü ve mülteci kampının 5. katında yaşıyordum. Sabah erken uyandım ve odamın temizliğini yaptıktan sonra saat 12 gibi kendim için bir kahve hazırlayıp müziğimi açtım ve kahvem içerken siren seslerini duydum. Ve pencereden dışarı baktığımda askeri helikopterleri gördüm o anda kendi kendime buraya kadarmış, Slovenya bir savaşın içinde herhalde deyip temel gerekli malzemelerimi bir çantaya koyup binadan kaçmaya başladım merdivenleri onar onar atlıyordum ve bir dakika sonra binanın önündeydim. Ve güvenlik görevlileri beni gördüğü zaman deliymişim gibi bana baktılar ve onlara Filistinli olduğumu söyledim ve anladılar durumumu sonra arkadaş olduk. Filistindeyken her zaman çantamda para veyahut mücevherat ve kişisel eşyalarım hazırdu herhangi bir acil durum için.

2014'te sağlık çalışanı olarak çalışıyordum. O zaman 2 vardiyalı çalışıyorduk ilk vardiyada ambulans şoförlüğü yapıyordum ikinci vardiyada ilk yardımda yer alıyordum sonra eve uyumaya gidiyordum. Bir seferinde bombalanan bir apartmanın içine girdim ama apartman sürekli bombalanıyordu üst katlardan bomba atılıyordu. Bir aile ilk kattan çıktı ve bir kız hayatta kalabildi sonra başka bir aileden iki üç kuşak insanın öldüğünü gördüm. Apartmanın içi karanlıktı ve bizde el fenerleriyle insan parçaları topluyorduk sonra biz dışarı çıktığımızda arkadaşım içerde el fenerini unuttuğunu fark edip almaya giderken içerde birilerinin ağladığını fark etti bende o sırada dışarda diğer kızı sakinleştirmeye çalışıyordum kız beni tutarak karnı delik-deşik bir şekilde bana yaşayacak mıyım diye soruyordu? Yakında öleceğini biliyordum ama yinede sakinleştirmeye çalışıyordum. Sonra arkadaşım binanın içinden 4 aylık bir bebek ile çıkıp onu benim kucağıma verdi. Bebeğin ağzında enkazdan kalma taş vardı ve ben onu çıkarmak için bebeği ters çevirip sırtına baskı uygulamaya başlayınca gövdesinin eridiğini fark ettim, ayrıca kolunun derisi kalkmıştı yanıktan dolayı, bu olay hala benim kabusumdur. Sonra psikiyatriye gittim ama doktorlarında benim gibi psikolojilerinin bozulmuş olduğunu fark ettim ve bu yüzden onlarda bana yardımcı olamadı. Bu olaylar sonrasında yalnızca bir çocuk sağ kaldı ama oda bütün sevdiği insanları kaybettiği için delirmişti. Elli dört gün savaşlarını hatırlıyorum bomba sesleri hala kulaklarımda. Ben bu koşullar altında çalıştım.

TATİLDE NEREYE GİDECEKSİN?

Birçok sefer insanlar tatilde nereye gideceksin diye soruyorlar. Baharda yazın nereye gidecek-

sin, yazdan sonra yeni yılda nereye gideceksin, sonra kışın kayak için nereye gideceksin ve sonra yine yazın nereye gideceksin... İnsanlar sadece tatil için para toplamaya başlıyor. Bu anlamadığım bir durum çünkü Filistin’de insanlar tatilde ne yapacaklarına veya nerede olacaklarına dair endişelenmezler ve daha basit yaşarlar. Ama Slovenyada bu bir sohbet konusu eğer başka bir sohbet konusu yoksa.

ARABANIN FİYATI NE KADAR?

Çok şaşırmıştım ilk seferinde insanlar bana kişisel sorular sorduğunda örneğin Slovenya da ne yapıyorsun? yada Araba için ne kadar ödedin? yada Aylık maaşın ne kadar? ve bu sorular beni rahatsız ediyordu. Ben buradayım ve bununla ilgili kimseye bilgi vermek zorunda değilim di-yordum ama sonradan aslında bu soruların sadece sohbet açmak için sorulan sorular olduğunu anladım.

ŞİKAYET ETMEK ULUSAL BİR ÖZELLİKTİR

Bir gün kuaföre gittim ve bu benim ilk gidişimdi, orada kadına saçlarımın rengini değiştirmek istediğimi söyledim. Uzun ve siyah saçlarım vardı ve kadın bakıp ‘JOOOOJ’ bu zor olacak dedi. Ben de kendisine teşekkür edip kuaförden ayrıldım. Sonraları bir çok sefer ‘JOOOJ’ ile başlayan şikayetvari cümleler duydum. Sonradan fark ettim ki Slovenler için bu bir şekil sohbeta başlama şekli...

TERLİKLER

Bir gün bir kız arkadaşımı ziyarete gittim ve kendisi bana terlik verdi. Ben kendisine gerek yok dememe rağmen sürekli ısrar etti. Bir dolap dolusu terlik ve hatta paket halinde terlikler vardı evinde her renkten ve ebatan. Bana kusura

bakma ev biraz kirli ve bu yüzden yalın ayak olma dedi. Filistinde bir eve girdiğin zaman ayakkabılarını çıkarmak zorundasın ve kimse size terlik vermez.

ÇÖP 1

Bir grup genç gördüm. Onlardan biri yediği şeyin ambalajını yere attı. Bu bir Sloven için kabul edilmez birşey ama Bu insanlar için normaldi.

ÇÖP 2

Slovenya ile ilgili ilk fark ettiğim şey yeşil bir ülke ve çok temiz, hiç çöp yoktu yerde. Direk aşık oldum bu ülkeye bu yüzden. Ve geri dönüşüm konularını öğrenmem lazım dedim kendime ilk seferde.

DÜŞÜNCELİ BİR KIRACI

Suriyeli bir kiracı var benimle aynı yerde yaşayan. Bir keresinde polis kaybetmiş olduğum cüzdanımı evime getirmişti. Ben eve geldiğim zaman kiracı ile polislerin konuştuğunu gördüm. Sonrasında kiracı bana yardımcı olmak

Farklı kültürlerin farklı sohbet konuları ve başlangıçları olabilir. Slovenya’da genel sohbet konuları hava durumu, tatiller, hafta sonunun nasıl geçtiği, veya ekonomik konular veya son buluşmalarda yapılan şeyler olabilir. Eğer sohbet ettiğin kişiyi tanıyorsan bir şeyin ederi hakkında konuşmak kabalık veya görgüsüzlük değildir burada. Ayrıca çoğu zaman insanların bir şeylerden şikayetçi olduğunu duyabilirsiniz ve buda normaldir burada. Ancak bu, bir kişinin çözmek istediği gerçek sorunların bir ifadesi olarak değil, bir iletişim biçimi olarak anlaşılmalıdır.

için yanımda durup iki dakikada bir ne oldu? bi sorun var mı ? diye soruyordu. Benzeri bir durumda ben evime gider ve o kişinin polisle işine karışmazdım ama kendisi bana yardım ve destek olmak için yanımda durup iyi olduğumdan emin olmak istedi. Bu durum benim için bunaltıcıdır. Ama bu daha ziyade bireysel bir kültür olan Slovenya kültürü ile daha kollektif olan Suriye kültürü arasındaki kültürel farklılıktır.

SİZE YARDIMCI OLABİLİR MİYİM?

Bir gün yaşlıca bir beyefendiye çantasını taşımak için yardımcı olabilir miyim diye sordum ve kendisi kızdı benim bu yardım talebime -sen ne düşünüyorsun ben yaşlımıyım- dedi. İran'da normal bir konu yaşlı insanlara yardım etmek ama Slovenyada yanlış anlaşılabilir yaşlı insanlarca. Bazılarını görüyorum zar zor yürüyor ama yardım kabul etmiyorlar...

Slovenler yabancılar hakkında çok dikkatli olabilirler. Yine de insanlara yardım etmeyi severler, ancak bazen insanlar kişisel olarak değil, sadece kültürel bir farklılık olarak alınması gereken yardımı kabul etmek istemeyebilirler. Aynı şey şeker örneğinde olduğu gibi (yada bilmedikleri kişilerin çocukları ile iletişime geçmek gibi) bunlar şüpheli hareketler olabilir. Aileler burada çocuklarına yabancıardan şeker almamalarını öğretirler.

ÇİKOLATA

Bir gün tatlı küçük bir çocuk gördüm bi mağazanın önünde ve bende ona hediye olarak çikolata aldım ama annesi çocuğu benden uzaklaştırdı. İranda küçük tatlı bir çocuk gördüğün zaman ona çikolata gibi birşey vermek adettendir. Ama Slovenya'da sanırsam insanlar yabancılarla karşı çok temkinli...

BAKIM EVLERİNE GEREK YOK

Yaşlı insanları bakım evine bırakmak büyük ayıptır bizim için. Bütün Gaza'da 2 tane bakım evi vardır. Çünkü kendi ebeveynlerine bakmak büyük bir onurdur. Hatta aile fertleri tartışır ebeveynleri hakkında kimin onlara bakacağı ile ilgili. Onlar bize bakıp büyüttüler ve onlar yaşlandığında onlara bakım sırası bizimdir. Ebe-

veynlerini bakım evine bırakanlar genellikle eşleriyle yaşadıkları problemden dolayı ebeveynlerini bakım evine bırakır ve eğer bunu yaparsa varsa bunu yaptığı için bi ömür bu utançla yaşar.

İNSANLARA YARDIM ETMEK(

Avrupa'da ve Slovenya'da çok fazla evsiz insan gördüm. Filistinde görmezsin evsiz insanları. Toplum buna izin vermez. Eğer birilerinin sıkıntısı varsa Facebook ta paylaşılır veya gazetelerde yer alır. Eğer birilerinin ev ile ilgili sorunları varsa insanlar yardım ederek bu sorunu gidermeye çalışır ve ayrıca bu insanı yakinen tanımak zorunda değilsin. Eğer birinin yatacak yeri yoksa insanlar onu evine davet eder veyahut bahçelerinde bir çadır hazırlarlar.

İLİŞKİLER

Mülakat yaptığımız katılımcılar bizimle yeni bir topluma dahil olmanın zorluklarını paylaştı. Katılımcılarımız Sloven halkını soğuk, bireysel ve etkileşime geçilmesi zor olarak tanımladılar. Ama bu genel bir doğru değil ve nerede olduğunuzla alakalı. Önce Ptuj sonra Ljubljana'ya gelen katılımcılarımızdan biri "bu komik gelebilir ama bir yabancı olarak direkt Stajerska ve Ljubljana arasındaki farkları farkettiğini ve Ptuj'da yaşayan halkın kültürel yapısının Ürdün'deki kültüre yakın olduğunu düşündüğünü söyledi ve bu insanlar ile buluşma konusunda herhangi bir sorun yaşamadığını dile getirdi. Başka bir katılımcımız insanlarla iletişime geçmenin zor olduğunu söyledi. Bazen hastalıklı biri olduğumu düşünüyorum çünkü kimse otobüste veya parkta benim yanıma oturmak istemiyor. Geçen yılki yılbaşı kutlamasında hiç kimse benim yanımda durmak istemiyor gibi hissettim. Bazı kültürlerde yolda veya parkta tanımadıkları kişilerle sohbet etmek veya parkta tanımadıkları kişilerle sohbet etmek normal olabilir ama burada Slovenya'da çoğunlukla mümkün değildir. Bazıları diğerleri tarafından kabul edilmemeyle karşılaşmış ve bu da onların davranışlarına yansımıştır. Bir başka görüşme yaptığımız kişi bize bir seferinde bir kızın kendisine bir kağıda kendi numarasını ve ayrıca seni zorlamak istemem ama benimle iletişime geçmek istiyorsan geçebilirsin diye yazıp verdiğini ve kendisinin de bu kağıdı yırtıp attığını söyledi. Bazı insanlar için karşı cinsiyetle iletişime geçmek zor olabilir çünkü çok utanç verici olabilir veya bir görüşmecinin söylediği gibi kendi anneleri veya kız kardeşleri dışında hiç kimseyle görüşmemişlerdir.

YARDIM ELİ

Slovenler yardımsever insanlardır ve eğer bir yardıma ihtiyacın olursa ulaşırsın o yardıma.

Ama sonrasında sana yardım eden insan ile bağlantı kopar. Bu konuyu kavramak ile ilgili problemlerim vardı. Düşünüyordum ki bu yardım bir sohbetin kapısını aralar ama onlar için açıkcası yardım ettikten sonra her şey bitiyor ve günlerine devam ediyorlardı...

TERSİNE KÜLTÜR ŞOKU

Slovenya'da ilk haftamda yalnızdım Ptuj'da çünkü çalıştığım kurumdan insanların Slovenya'ya gelmesini bekliyordum. Buraya kafamda soğuk ve mesafeli insanlar tabusuyla geldim ve bu yüzden bir hafta boyunca iş arkadaşlarım gelinceye kadar yalnız olacağımı zannediyordum. İkinci gün bir kafeye gidip kahve aldım ve masaya oturdum sonra tanımadığım insanlar beni gelip benimle sohbet etmeye başladılar içecek ve yemek ısmarlamaya başladılar ve çiftliklerine davet ettiler hatta beni kaldığım yere kadar götürdüler. Ertesi gün beni arayıp Ptuj'ü gezmeye götürdüler Bir hafta sonra iş arkadaşlarım geldikleri zaman çok şaşırılmışlardı herkesin bu ürdünlü hanımefendiyi tanınmasına...

YAKIN OLMAYAN KOMŞULUK İLİŞKİLERİ

İlk zamanlar komşularıyla herhangi bir ilişkimiz olmadığı için zorlandım. Venezuelada ma-

hellemize yeni biri taşındığı zaman herkes onu ziyaret eder ve hoşgeldin der ve kendilerini tanıtır ve birlikte kahve içerler ve sonrasında arkadaş olurlar. Sürekli olarak kayınvalideme acil durumlarda komşunuzdan daha yakın kim var dedim. Sürekli olarak komşularım ile iyi ilişkiler kurmaya çalışıyordum, ben onlara kivi getiriyordum ve onlarda bize bal veriyordu ve böylelikle yakın komşuluk ilişkilerimiz olmaya başladı.

GÖSTERİŞLİ OLMA!

Slovenya ile ilgili ilginç bir gözlemim şudur bilin bir işte veya projede baskın figür olmak takdir edilen bir durum değil. Örneğin bir okul projesinde kendi argümanlarını savunursan yada kendi yöntemini dikte edersen. Fark ettim ki iş ilişkilerinde birilerinin yanlışını belli ettiğinde hassas olman gerekiyor. Ve sürekli onların görüşlerini almalısın ve bir şeye zorlamamalısın. Ama birçok Arap ülkesinde eğer insanların görüşünü sorarsan onlar senin uzman olduğunu ve ne yapılması gerektiğini senin söylemen gerektiğini söylerler.

TAMİRCİ

Bir keresinde arkadaşım bir kadın tamirci gördüğünde çok şaşırılmıştı ve takdir etmişti. Arkadaşım kadın tamirciyle konuşmak istiyordu ama nasıl iletişime geçeceğini bilmiyordu ve bu yüzden stres olmuştu. Ona çay ve su ikram etti ama ne diyeceğini bilmiyordu. Benim Filistinden veya Suriyeden bazı arkadaşlarım hiçbir zaman kadın taksi şoförü veya kamyon şoförü görmemişler. İlk seferinde çok şaşırıldılar ama sonrasında alışmaya ve kabul etmeye başladılar. Özellikle başlangıçta kadınlarla konuşmak konusunda sorunları vardı çünkü anneleri veya ablaları dışında başka kadınlarla iletişimleri olmamıştı buraya gelinceye kadar.

KADIN ÖĞRETMEN

Cene Stupar'da Slovence dil eğitimi aldığımız zaman bazı arkadaşların kadın öğretmene uygunsuz bakışlarını görüyordum. Dersten sonra konuştuğumuz zamanlarda aynı öğretmenle ilgili uygunsuz sözleri... Oysa yaklaşık olarak aynı zaman diliminde buraya (Slovenyaya) geldik aynı ülkelerden ve aynı dilleri konuşuyorduk ama benim için bir kadın öğretmeni görmek normal ve nasıl giyindiğinin önemi yok iken onlar için alışılmadık bir durumdu.

MINİ ŞORTLAR VE ETEKLER

İki tane genç arkadaşım vardı. İlk defa kendi ülkeleri dışında bir ülkede yaşamaya başlamışlardı. Bir seferinde yazın birlikte dolaşırken sürekli mini şort veya etek giyen kızlara bakıyorlardı ve her seferinde bana dönüp gördün mü ? diye soruyorlardı. Başlarda bana komik geldi ama bu tavırlarının uzaması üzerine rahatsız edici oldu. Ama şimdi o genç arkadaşlardan birinin sevgilisi var ve kendisi benden ailesine söylemememi istedi. Çünkü ailesinin bu durumu yargılamasından korkuyordu. Ailesi kızın görünümünü veya giyinişini veyahut evlenmeden önce sevgilisi olması durumunu bile eleştirilebilir çünkü bu durum bazı ebeveynler için kabul edilemez olabilir.

ÇALIŞAN KADIN

Muhafazakar bir aileden geliyorum. Benim ailemde annem ile ablamın herşeyinden babam sorumludur ve herşeyle ilgili babam karar verir ne yapmaları gerektiği nerede çalışabilecekleri konusunda. Yine de kadınlar arasında yaygın işler öğretmen, hemşire veya kuaför gibi meslekler. Benim ablam üniversitede okuyor şimdi ama bitirdikten sonra eğer çalıştığı yerde erkek

varsa babam çalışmasına izin vermez. Yani bazı tutucu muhafazakar aileler Slovenyaya geldikleri zaman annelerinin veya kızlarının erkekler ile aynı mekanda çalışmasına izin vermezler hatta bazıları bu yüzden sosyal yardımlara dahi başvurmuyorlar. Bazı ailelerin bu yüzden Slovenya'dan gittiğini duydum. Tabii bu durum bir aileden diğerine değişiyor.

ÇAY VE MAKARNA

Sabahları kız arkadaşım bana çay yaparmısın diye sorduğumda <kalk kendin> yap diyor. Bende hem çay hemde yemek yapıyorum çünkü kız arkadaşım yalnızca makarna yapmayı biliyor. Suriyede kadınlar ev işlerini yapar erkeklerde evin finansmanını sağlar. Ama Slovenya'da yalnız başına geçimini sağlamak zor bu yüzden kadın ve erkek çalışmak zorunda ayrıca çok fazla bekar anne var hem çalışıp hemde çocuklarına destek oluyorlar. Saygı duyuyorum onlara ama her cinsiyetin kendine dair rolleri var. Slovenya da genellikle kadınlar ile iletişimim var bana göre kadınlar erkeklerden daha anlayışlı ve daha güçlü ve bu yüzden kadınlar daha çok yönetici pozisyonda. Erkekler daha çok kenarda duruyor.

SARIŞINLAR İLE İLGİLİ ŞAKALAR

Arap ülkelerinde ataerkillik veya cinsiyet ile ilgili kötü deneyimlerim oldu. Ama aynı şekilde bura-

da Slovenya da Stajerska'da da. Bazı erkeklerin uygunsuz ve cinsiyetçi şakalar yaptığını gördüm özellikle sarışınlar ile ilgili. Ve ayrıca şunu farkettim kadınların hazır bulunduğu sohbetlerde kadınlar sohbetin bir parçası değil genellikle bedenleri ile sohbetin konusu oluyorlar. Ama kadınlar gruptan ayrıldıktan sonra erkekler politika-dan konuşmaya başlıyorlar. Bu cinsiyet eşitliği konusunda daha çok yolumuzun olduğunu anlamamı sağladı.

ATEŞLİ

Burada kadınların erkeklerle arkadaşlık veya evlenme teklif ettiğini gördüm. Ve bence bu süper. Kongo'da asla rastlayamazsınız bir kadının erkeğe teklif ettiğini, kadın için ilk adımı atmak tam bir çılgınlık. Erkekler ilk adımı atmak zorunda Kongo'da çünkü kadınlar çok utangaç ve erkekler daha baskın.

EBEVEYNLERLE İLİŞKİ

Ben Sloven biriyle evlendim. Evlenmeden önce aileme sormak ve evleneceğim kişi ile ilgili onların görüşlerini almak istedim. Eşimden annem ve babam ile video görüşmesi yapmasını istedim. Ayrıca eşime de sordum kendi ailesine danışıp danışmayacağını son kararından önce ama eşim bana benim ailemin bilmesine bile gerek yok evlendikten sonra söyleriz onlara dedi. Benim için ailemin tavsiyeleri, görüşleri ve soruları çok önemlidir. Ben bir konuda ebeveynlere danışmanın bizi bağımlı kıldığını veya kısıtladığını düşünmüyorum. Ebeveynlerim benim için ruh ikizlerimdir, benim koruyucularımdır ve ne zaman ihtiyacım olsa danışabileceğim kişilerdir. Ama Avrupalı yaşlıtlarım arasında şunu farkettim aileye danışmak onlara göre bir bağımlılık göstergesi gibi. Benim ebeveynlerim bana hiçbir zaman ne yapmam veya yapmamam gerektiğini

Slovenya'da kadınların ilk adımı atması çok farklı bir durum değildir. Bazen biz bu durumla ilgili erkekler çok pasif diye şakalaşırız. Bu konuyu kendi aramızda tartışırken bu projeyi yürütenler arasında olan iki arkadaşımın annelerinin babalarına evlenme teklif ettiğini fark ettik.

söyleme-
di. Ebeveynlerim birer yaşam koçu gibi benim kendi cevaplarımı bulmamda sadece yardımcı-
lar. Bence bu tarz ilişkiler daha çok birlikte ya-
şayan toplumlarda genç yaşta oluşup zamanla değişmez. Kültürler farklılık gösterir hatta aynı coğrafyada bile farklılıklar mevcuttur.

SOYADLAR

İlk başlarda Sloven babaların çok ilginç isimleri olduğunu düşündüm. Soyad kavramını anlamak biraz zamanımı aldı çünkü Eritriya'da bizim soy ismimiz babamızın adıdır. Yani benim için kafa karıştırıcıydı bütün ailenin aynı soyada sahip olması. Örneğin eğer benim bir çocuğum olursa onunla annesinin soyadları farklı olacaktır.

ERKEKLERİN ÖPÜŞMESİ

Otobüste çocuğum ile birlikte iken iki erkeğin öpüştüğünü gördük ve oğlum bana anne anne ne yapıyorlar dedi. Ve ben çocuğuma bunun Slovenyada normal olduğunu ve onunda bunu kabullenmesi gerektiğini anlattım. Benimde homoseksü-
ellik ile ilgili bilgilerim vardı ve Avrupada özgürce yaşadığımı biliyordum ama yinede kendini ifade özgürlüğünün böyle açıkca yaşanması konusunda şok olmuştum ama bu beni farklı cinsel yönelimler hakkında daha çok araştırma yapmaya yöneltti.

AB'DE HOMOFOBİA

Sloven bir adam ile eşcinsellik hakkında konuşuyorduk. Ve kendisi eşcinsel insanlar hakkında onların tedavi edilmesi gerektiği ve normale dönüştürülmesi gerektiğini söyledi. Bu benim için şok etkisi yarattı Ürdün den gelmiş biri olarak çünkü Avrupalıların bu konularda anlayışlı oldu-

ğunu homofobya nın olmadığını ve herşeyin özgürce yaşanabileceğini düşünürken AB vatandaşı insanlardan bunu duymak gerçekten şok etkisi yarattı bende. Hatta daha ziyade bende şok etkisi yaratan şey eşcinsel evliliklerine dair yapılan referandumda Avrupa'daki insanların karşıt oy kullanması.

DÜĞÜNDE KÖPEK

Benim Kamerunlu bir arkadaşım burda Sloven bir kadın ile evlendi ve düğün hazırlıkları sırasında köpeklerinin düğüne katılıp katılmayacağına dair tartışıyorlardı. Kadın köpeğin düğüne katılmasını istiyordu ama arkadaşım istemiyordu. Sonunda ikiside kararlarından taviz vererek ortak bir çözüm buldular. Köpek düğüne katılmayacak ama sonrasında partiye gelebilecekti. Kongoda bizde hayvanlarımızı severiz hatta ölen ineklerimizi gömeriz ama Slovenler bu konularda daha aşırı olabilir.

UYUŞTURUCU VAR MI?

Bir seferinde iki genç kız ve yanılmıyorsam 18 yaşından küçüktüler gelip bana sende uyuşturucu var mı diye sordular. Çok şaşırardım, hatta bu duruma kızdım ve onlara ben satıcı gibi mi duruyorum dedim? Her beş dakikada bir beni rahatsız ediyorlardı. Açıkcası bu bana çok saygısızca geldi ve beni rahatsız etti. Gençlerin burada çok fazla özgür olduğu doğru ama bu benim için alışılması zor bir durum. Filistin'de gençler özgür ama bu ölçüde değil ve özellikle kızlar hiç değil

GEÇ KALMAK

Diğer kültürden insanlarla çalışırken edindiğim tecrübelerde insanların randevu saatlerine geç

İşgal altında bulunan topraklarda yaşamamıza rağmen genç iken partilere gitmeyi severdim. Ama gece kulüplerine gitmek bir şehirden diğerine gitmemiz gerekiyordu. Bir taraftan korkuyorduk çünkü askerler bizi yakalarsa hapse girebilir yada para cezası ödeyebilirdik ama yinede gençtik ve rüzgara karşı koşmaya çalışıyorduk. Bazı kontrol noktaları vardı ve oraları geçmemiz gerekiyordu bu yüzden bizde çamurlu tepeleri aşuyorduk kendimizle birlikte fazla elbiseler getirip yolda kirlenen elbiselerimizi barlara girmeden önce değiştiriyorduk. Diğer zamanlarda eğer israil ordusu gelirse 9 metrelik duvarlardan atlamak zorundaydık. bir kaç sefer o duvardan düşen arkadaşlarımız oldu ve ayaklarını kırdılar bizde onları gizlice hastaneye götürmek zorunda kaldık.

Ürdün gibi bazı ülkelerde eşcinsellik açıkça yasalar tarafından yasaklanmamıştır ve bir suç teşkil etmez daha ziyade çocuklara bunun küçük yaşlardan itibaren günah olduğu öğretilir. Kongo gibi bazı ülkelerde eşcinsel olduğunuz için dövülebilir veya öldürülebilirsiniz. Slovenya'da eşcinsel olmak yasal ve sosyal olarak kabul edilmiştir Ama yinede ne yazık ki bazı insanların hala bu konularda önyargıları var olabilir.

kaldığını fark ettim. Bu beni kızdırıyor ve rahatsız ediyor. Başlarda kişisel olarak saygısızlık olarak bile düşündüm. Mesela Suriyeden bir arkadaş bize arapça öğretiyordu ve neredeyse hergün derse geç geliyordu. Ayrıca ben eritriyalı birine Slovence öğretiyordum ve kendisi başlarda neredeyse her seferinde 15 dakika gecikiyordu. Aynı şekilde iranlı birine Slovence öğretiyordum ve ne zaman kendisini arasam ders için daha odamdayım diyordu. Ve bunun en kötü yanı insanlar geç kalacağı zaman incesinden arayıp bildirmiyorlar hiçbir gerekçe sunmuyorlardı. Sonra yavaşça kavramaya başladım bunun saygısızlık veya kişisel algılanmaması gerektiğini çünkü zamanında bir yerde olmak ile ilgili farklı algılarımız vardı ve sonrasında herkes saatinde olması gerektiği yerde olması gerektiğini öğrendi.

Slovenler için dakik olmak çok önemlidir özellikle resmi işlerde. Eğer geç kalırsanız bu saygısızlık olarak algılanır ve bu yüzden randevularınıza beş dakika öncesinden gitmek daha iyidir. Slovenler için zaman değerlidir. Eğer taraflardan biri randevuya geç geliyorsa bu diğeri için zamanını bi hiç için harcamış olduğu anlamına gelir. Eğer görüşmeye geç kalırsanız bu insanları kızdırabilir ve sizde bazı fırsatlardan yoksun kalabilirsiniz. Ama tabiki bazı zamanlar bazı şeyler olur ve geç kalabilirsiniz bu gibi durumlarda karşı tarafı bilgilendirmeniz gerekir o bir arkadaşınız olsa dahi.

HABESHA YOLU

Eğer mahkemede veya farklı bir resmi kurumda randevum varsa saatinde orda olmak önemlidir benim için ama arkadaşlarımı göreceğim bir veya iki saat geç kalabilirim bu o kadar büyük bir sorun değil normal bişey bizim için kimse kızmaz veya darılmaz bu durumda. Arkadaş grubumuz içerisinde biri geç kaldığı zaman genellikle gülüp bu "Habesha Yolu" yani herkesin geç kalacağını bilip seninde geç kalman. Bazen eğer bir yere gideceksem arkadaşlarım 3 veya 4 sefer beni ararlar, bu normal bişey bizim için.

DOKTOR RANDEVUSU

Bir gün burada(Slovenya da) randevusuz bireysel doktora gittim. Kliniğe vardığım gibi kadın bana randevu var mı diye sordu ve ben randevu almadığımı söyledim. Bu durumdan rahatsız olduğumu biliydim. Ama Eritriya'da biz randevusuz doktora gideriz.

ANLAŞMAYA ÇALIŞMAK.

İş bulma kurumundan biri beni arayıp tercümanlık ile ilgili yardımına ihtiyacı olduğunu söyledi. Kendisi benden bir işçisi ile konuşmamı ama bunu telefonla yapamayacağımı söyledi. Ve ben kendi kasabam dan oraya bir saatlik araba yolculuğu yapmak zorunda kaldım ve 15 dakika sırada beklemek zorunda kaldım ve bunların hepsi telefonda yapılabildi.

PARA YOK YOLCULUK YOK

Bir seferinde otobüse bindim, otobüs kartım vardı ama kartımda para yoktu ve ben nasıl doluracağımı bilmiyordum çünkü ilk defa kullanıyordum bu otobüs kartlarımı. Otobüs şoförüne durumu anlattım ve ne yapabilirim dedim şoför de bana telefon ile ödeme yapabilirsin dedi ve ben onda da param yok dedim. Öyleyse otobüsten inmemi söyledi. Slovenler kurallara çok bağlı onlarla kurallar dışında hiçbir anlaşma yapamazsınız, restoranlarda otellerde bile seni dinlemeden gerekçeni anlamadan kural neyse o derler çoğu zaman. Ama Filistin'de böyle şeyler görmezsiniz örneğin bir taksiye binebilirsiniz eğer paranız yoksa taksici size sorun değil sonraki sefer ödeme yapabilirsiniz der.

ÜCRET ÜCRETİR

Bir grup Iraklı ile tur yapıyorduk Ljubljana'da. Küçük bir alışveriş mağazasına gittik elbise almak için ve biz girmeden önce gruptakiler bana fiyat konusunda pazarlık yapmak istediklerini söylediler. Ve ben onlara bunun kötü bir fikir olduğunu söyledim ama yinede bildiklerini yaptılar. Kadın çalışan bu pazarlık konusunda gerçekten rahatsız olup bu ücret değişmez burası pazar değil dedi.

Bireysel olarak yasaları çiğnemeyi sevmemize rağmen Slovenya kurallara ve yasalara uyan bir ülkedir. Birşey hakkında farklı bir anlaşma yapmak veya tartışmak hoş karşılanmaz. İnsanlarda zihni olarak kurallar herkes için ayndır mantalitesi vardır ve aynı şey fiyatlar ve sosyal yardımlar içinde geçerlidir. Yani birilerinin yasaları çiğnemesi yada kendi bireysel yararına kullanmaya çalışması insanları üzer burada. Aynı servis sağlayıcıları içinde geçerlidir eğer ben birine nasıl davranıyorsam diğeri de aynı davranırım. Bu herkes için ayndır.

ÜSLUP VE BEDEN DİLİ

İletişim kurma noktasında bir çok nokta vardır ki tercüme sırasında anlamını kaybedebilir. Bu bir el hareketi, bir çağrı, birbirinize karşı konuşma tarzınız ya da davranışlarınız, bir şeyi kastedilen den tamamen farklı olarak anlamanıza neden olabilir. Önemli olan şudur ki biz sürekli olarak farklı iletişime geçme yollarını öğreniyoruz.

EVET, BUYRUN.

Sloven bir kız ile birlikte aynı evde yaşıyorduk. Ben odamda giyinik değilken kapımı çaldı ve bende evet dedim ve kendisi direk kapımı açtı. Ben evet demenin içeri gir demek olduğunu bilmiyordum çünkü bizim için Ürdün'de evet demek ben gelip kapıyı açıncaya kadar bekle anlamına geliyor.

YOL TARİFİ SORMAK

Bir keresinde bir hanımefendiye adres sordum. Ben kendisine slovence sordum ve kendisi bana ingilizce cevap verdi. Ben slovence konuşmaya

Slovenya küçük bir ülke ve biz yabancıların bizim dilimizi konuşmasına alışkın değiliz ve bu yüzden yabancılarla otomatikmen ingilizce konuşuruz. Eğer slovence biliyorsanız bize slovence konuşmak istediğinizi söyleyebilirsiniz ve bu bizde şok etkisi yaratır.

devam ettim ve kendisinde ingilizce konuşmaya devam etti. O zaman yanlış dili öğrendiğimi veya Macarca konuştuğumu düşündüm. Ayrıca ben insanlara slovence anladığımı ve ingilizce bilmediğimi söylememe rağmen maillerimi veya mesajları sürekli olarak ingilizce gönderiyorlar. Slovenler yabancılarla slovence konuşmak istemiyorlar ve otomatik olarak ingilizce konuşuyorlar. Evet biliyorum buradaki herkesin ingilizce bildiğini ama ben bilmiyorum. İran'da çok az insan ingilizce biliyor çünkü okulda ingilizce öğrenmiyoruz.

İŞ YERİNDE KULLANILAN DİL

Slovenyada bir kaç üretici ve depo tarzı fabrikada çalıştım, slovence biliyordum ama insanları anlamıyordum bana bişey sordukları zaman sta ima? yada de's bolan? yada koliko godina imas? gibi soruları. Ben bu soruları anlamadığımı söylediğimde bana ingilizce soruyorlarsa kaç yaşındasın ve benzeri sorular. Daha sonrasında slovence ve ingilizce konuşmanın yeterli olmadığını ayrıca güney slavik dillerinide bilmem gerektiğini anladım.

BIPOLAR İŞ ARKADAŞLARI

Slovenyada bit ofiste çalışıyordum. Büyük bir ekiptik ve zamanımızın çoğunu birlikte bu ofiste geçiriyorduk. Bazen mutlu bir yüz ifadesiyle bana merhaba diyorlardı bazende insanlar işe gelip masalarının başına geçip direkt çalışmaya başlıyorlardı. Bende bu değişken ruh halinden dolayı insanların bipolar olabileceğini düşündüm bir gün mutlu bir gün kızgın. Ama sonrasında kızgın veya sinirli olmadıklarını bunun onların normal tavırları olduğunu anladım. Hatta bazen yüksek sesle kızgın bir ruh halinde konuştuklarını görüyordum ve bende birşeyin onları kızdırdığını düşünüyordum çünkü hiç gülümsemiyorlardı. Ve-

Marketlerde, inşaatlarda veya fabrikalarda çok sayıda eski yugoslavya'dan olan insanlar çalışır bu yüzden işyerlerinde birincil dil olarak slovence görmezseniz şaşırmayın Makedonca ve Bulgarca'nın dışında diğer Yugoslavya dilleri Slovenceye yakın olup çoğu Sloven insan onları anlar.

nezuella'da ve diğer Latin ülkelerinde biz sürekli gülümseriz. Bu nazik ve kibar olmanın yoludur diğer insanlarla konuşurken.

LANET OKUMA

Öğrenci olarak uzun zaman önce Slovenya ya geldim. Öğrenci evinde kalıyordum ve genellikle ortak alan olan mutfakta takılıyorduk. Bir ülkeye ilk gittiğin zaman genellikle ilk öğrendiğin kelimeler küfürlerdir. Bende bir çok yabancı küfürü öğrendim ama kadınların bu küfürleri günlük yaşamda çok kullanması beni çok şok etti. O kızlardan birine neden bu kadar çok küfür ettiğini sordum ve oda bana bu bizim için çok normal sanki günaydın demek gibi. Bu benim alışamayacağım bir durum. Benim kültürümde kadınlar çok küfür etmez. Ayrıca anneye veya diğer aile fertlerine edilen küfürleri katiyen kabul edemem ve eğer benim ülkemde birine ailesine dair küfür edersen bu bir kavga sebebidir. Biz sıradan nesnelere küfür ederiz masa sandalye gibi ...

NASILSIN ANNE

Bir gün annemi aradım ve kendisi benden kendisine Slovence birşeyler söylememi istedi. Bende "kako si" dedim. Annem kzdı bana çünkü kendisine küfür ettiğimi düşündü çünkü Kos farsça'da kadının üreme organına verilen addır. Ayrıca çok komik gelmişti bana bir kuş adı olarak veya bir dilim pizzaya Kos denmesi.

HARİKA KOUROSH

Sloven bir hanımefendiyle pers imparatorluğu kurucusu harika Kourosh hakkında konuşuyordum ve kendisine bu ismi duyup duymadığını sordum kendisi bana evet "VELİKİ KİR" dedi. Sonrasında ben biraz şaşırıdım ve rahatsız oldum

çünkü KİR farsçada erkek organı anlamına geliyor ve argoda kullanılıyor.

EL SIKIŞMAK

Arap kadınlarla ilgili bir etkinlik vardı. Bir kadın biraz geç kalmıştı etkinliğe. Geç kalan kadın kendini tanıttı ve katılımcılarla el sıkıştı. Katılımcıların çoğu kadında ve bir tane erkek tercüman vardı. Kadın selamlaşma sırasında ona geldiği zaman onun erkek olduğunu fark edip el sıkışmak yerine elini göğsüne götürüp başını sallayarak onu selamladı ve diğer kadın katılımcılarla selamlaşmaya devam etti. Bazı müslmanlar karşı cinsiyet ile selamlaşırken el teması kurmaz onun yerine ellerini göğüslerine koyup başlarını sallayarak selamlaşırlar.

GÖZ KONTAĞI

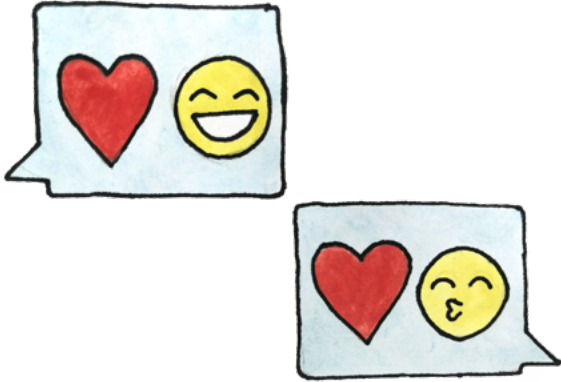
Eritrede el sıkışırken göz kontağı kurmamaya dikkat ederiz. Böylelikle nazik olmaya çalışırız. Ama burada Slovenya da çok fazla göz kontağı kuruluyor. Ve saçma gelmeye başlıyor bana örneğin bir şeye kadeh kaldırırken herkesin gözünün içine bakmak zorundasın. Ve eğer çok fazla insan varsa o sırada bu süreç çok karmaşık ve uzun bir süreç olabiliyor.

KALP EMOJİSİ

Slovence öğrettiğim bir iranlı çocuktan mesaj aldım. Mesajında çok sayıda kalp emojisi ve kalpli yüz emojisi, öpücüklü ve çiçekli çok fazla emoji

vardı. Bu mesajlardan rahatsız olmaya başladım çünkü bana karşı duygusal bir şeyler hissettiğini düşünüp onunla iletişimimi kısıtlamaya başladım. Bir seferinde instagramda bir paylaşımının altında çok sayıda bu tarz emojiler vardı ve ben de kendisine bu emojilerden rahatsız olduğumu söyledim ve o da bana karşı herhangi bir romantik ilgisi olmadığını ve bunun normal bir iletişim yolu olduğunu söyledi kendisi için.

EL ELE TUTUŞMAK

Bir Sloven arkadaşım bir seferinde Hindistan'a gitmiş ve bana orada çok sayıda gey gördüğünü söylemişti. Ben kendisine nasıl yani dedim. Ve oda bana çok sayıda erkeğin kol kola olduğunu, bazılarının ellerini birbirlerinin omuzlarına atarak gezdiğini gördüğünü söyledi. Bende kendisine muhtemelen onların gey olmadığını bunun Hindistanda normal olduğunu bir yakınlık ve samimiyet işareti olduğunu anlattım. Bu Bangladeşde de aynıdır. Slovenya ya gelmeden önce bundan dolayı insanların gey olarak düşünülebileceği aklıma gelmemişti.

DOKUNUŞ

Bir keresinde toplantıydık ve bir Sloven kadın vardı diğerleri Arap kadınlar dı. Arap kadınlar kendi aralarında iletişim kurarken çok fazla ellerini kullanır birbirlerine dokunurlar. Ama Sloven kadınlar için bu normal değildir. Bir kadın elini onun kucağına koydu ve kadın bana o benimle flörtleşiyor mu diye sordu ?

RESTORANDA PARMAKLARINI ŞIKLATMAK

Eritrede ellerini veya parmaklarını şıklatarak garsona seslenmek normaldir ama burada bu saygısızlık olarak görülüyor, bir keresinde bir garson rahatsız olmuştu bundan Filistinde ise biz genellikle sesleniriz onlara " ya mualem" yada " achi, eyna enta " bunların anlamı "şefim" yada "kardeşim neredesin".

Bazı kültürlerde aynı cinsiyetten insanların birbirlerine karşı sevgiyi ifade etme şekli Slovenya'da olduğundan çok daha özgürce olup arkadaşlıktan başka birşey ifade etmez. İran'da erkekler buluştuğu zaman birbirlerini yanaktan öper, Ürdün'de aynı cinsiyetten insanlar birbirlerine aşkı diyebilir. Eğer insanlar aynı hareketleri Slovenya'da yaparlarsa bu romantik olarak algılanabilir.

YİYECEK VE İÇECEKLER

Yemek, insan varoluşu için temel gereksinim olup, her şeyden daha önemlidir. Çoğu zaman yediğimiz yemekten zevk alabilir veya onu beğenmeyebiliriz yada bir bağlılık hissi verebilir bize. Yemekleri algılama ve hazırlama şeklimiz yaşadığımız çevre, büyükannelerimizin leziz tarifleriyle ve kişisel damak tadımızla ilgilidir.

PATATES İLE PİRİNÇ

Arkadaşım gerçekten şaşırmıştı beni patatesi pirinç ile yerken gördüğünde ve bana ben bunu yapamam burada demişti. Ama aynı zaman bende bu kadar çok çeşit ekmeğin olmasına ve tüketilmesine şaşırmıştım. Her yerde ekmek var. Ama bazıları gerçekten çok kalitesiz ve kötü. Bangladesh de ekmekler her zaman yumuşak sıcak ve tazedir. Burada eskimiş ve sert ekmekleri satıyorlar. Ayrıca sloven yemeklerinde baharat eksikliği var ve tatsız yemekler. Sloven yemek kültüründe çok fazla lahana kullanılıyor ama mantığını anlamadım neden? Bangladesh de kış için yemek hazırlamamıza gerek yok.

BİRA İÇİYOR MUSUN?

Arkadaşlarım ile birlikte bir kafede otururken bira sipariş ettim ve bu durum onları şok etti. Suriyeli müslüman bi kadın olarak bira veya şarap içmem onları gerçekten şaşırtmıştı. Ama bu normal benim için ve ben suriyedeyken de bira veya şarap içiyordum. Ama bende burada yemek ile birlikte alkol kullanılmasına şaşırmıştım. Biz Suriye’de hafta sonları içeriz

BÖREK VE SALATA

Slovenler çok fazla hamur işi ve fast food tüketiyorlar pizza, börek, kebab gibi. Ve ayrıca çok fazla salata yiyorlar biz Kongo da bunları yemiyoruz. Kongo da bizim mutfağımızla özel bir ilişkimiz bağımız var. Yemeği yaparken ve hazırlarken kadın ve erkek birlikte yapar ve sonunda da yemek çok lezzetli olur. Bir seferinde mülteci kampında ‘cassava leaves’ yemeğini yaptım ve kampta güvenlik görevlisi olan arkadaşına tatması için bir dilim verdim. İlkin kendisi biraz şüpheli ve tedirgindi ama yemeğin tadına baktıktan sonra çok beğenip kaşıkla yemeye başladı.

PIRİNÇ TARIFI

Sloven yemeklerinde yeterince baharat ve yağ yok. Bunlar aslında yemeği daha lezzetli yapar. Yeterli yağ kullanılmadığında yemeklerde o yemeğin güzel olduğunu düşünmüyorum. Ve ayrıca pirinci nasıl yapmanız gerektiğini bilmiyorsunuz. Pirinci en az 2 saat boyunca yağ ve su karışımında bekletmelisiniz. Sonra kaynamış suyun içine suda bekletilmiş pirinçleri ekleyip 15 dk haşlayıp sonra tekrar pirinci süzmeli ve sonrasında yağda aynı pirinci pişirmelisiniz. Sonunda çok lezzetli ve tane tane pirinciniz olur. İran yemeklerinin yapımı malzemeleri ve baharatlarının hazırlığı çok zaman alır.

BAHÇELER HER YERDE

Kültürlerimiz arasında bazı benzerlikler fark ettim. Çok fazla yeşil alanlar, bahçeler, çiçekler var yerleşim alanlarında. Yeşillik konularında Kongo ve burada aynı mantık var. Ayrıca bazı mutfak malzemeleri de aynı. Slovenya kültürünü tanımak için etnografya müzesine gittim ve bazı masa ve sandalyelerin iki kültürde de tamamen aynı olduğunu fark ettim. Ekmek yapımı için kullanılan masalar neredeyse aynıydı. Yiyecek saklama kaplarının da neredeyse aynı olduğunu fark ettim iki kültürde de.

KÜP ŞEKER

Bizim çay içme şeklimiz farklıdır. İran da çok fazla çay çeşidi var ama biz genellikle siyah çay tüketiriz. Ayrıca İran'da biz çay ile birlikte küp şeker kullanırız ve şekeri önce çaya batırır sonra ağzımızda bekletir ve çayı öyle içeriz böylelikle tatlılık ve çayın acılığını birlikte hissederiz.

ELLER İLE YEMEK YEMEK

Suriye'de geleneksel bir yemeğimiz var ve adı " tahnis " bu yemek ekmek ile yenir. Ekmeği elinle yemeğe daldırıp sonrasında yiyorsun ama bazı Slovenler benim bunu yaptığımı gördüğü zaman çok şaşıyorlar.

KAHVE SÜRECİ

Sloven halkı gibi, Eritreliler de kahve içmeyi severler. Ama Eritre'de bütün bir tören yapıyoruz. Aslında Eritre kahve töreni denir ve günlük olarak yapılır. Birisi sizi Slovenya'da kahve içmeye davet ettiğinde, bir kafeye giderseniz, kahve sipariş ederseniz, garson getirir ve sonra içersiniz ve belki bir saat konuşursunuz. Eritre'de bir sürü

insan toplanıyor ve saatler sürüyor. Önce yeşil kahve çekirdekleri kömürün üzerinde kızartılır. Kavurma sırasında, her katılımcı kahve çekirdeklerini koklamak ve koku hakkında yorum yapmak zorundadır. Kavrulmuş kahveyi daha sonra ahşap veya seramik harçla elle öğütülür. Bundan sonra kahveyi "djebena" adlı bir tence-reye koyarız ve 3 kez kaynatılır. Bundan sonra, kahveyi doluncaya kadar durmadan küçük bardaklara dökeriz. Ustaca yapılmazsa, bu dağınık bir süreç olabilir. Kahve, kendi isimleriyle 4 turda içilir. 1. "awel" denir (ilk anlam), 2. "Kaleyati" denir (ve ayrıca çocuklar tarafından sarhoş olabilir), 3. "Bereka" (kutsanmış) ve 4. "Dereja" denir. Her kahve turu bir öncekinden daha az yoğunur, çünkü su aynı kahve tortusu üzerine dökülür. Şekerle içilen bu kahve ile tatlı patlamış mısır da yapıyoruz.

YEMEK ADABI

Çok şaşırmıştım insanların yemek sırasında burunlarını sesli bir şekilde temizlerken gördüğümde. Venezuela da bunun için lavaboya gitmeniz gerekiyor . Ayrıca bira içerken de sesli bir şekilde geçiriyor insanlar aynı şekilde bazen yemek sırasında da .

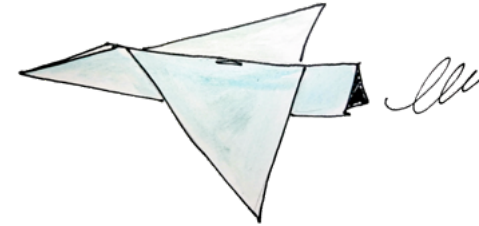
Yolculuk ev sahibi toplumun kabullenişle son bulur. Bazı insanlar kendi yerini bulup kabul edildiğini hissediyor Slovenya’da. Bazı insanlar aile kurup, kendilerine yardım etmek isteyen iyi insanlar aracılığıyla kolayca entegre olur.

Unutmamalıyız ki uyum iki aşamalıdır. Bizler, ev sahibi olarak insanları kabul etmeye istekli olmalı veya en azından onlara şans vermeliyiz. Mülakat yaptığımız bazı insanların iyi tecrübeleri mevcut iken bazıları karşılaştıkları karşısında şok olmuş >>hiç kimse bize Avrupa’da ırkçılığa hazırlanmamıştı. Çoğu zaman “ senin burada kötü şeyler yapmaya iznin olmadığını biliyor musun?”, “ Nereden geldiyse oraya git “ veya “ neden buradasın?” gibi şeyler duyuyorum. Bunlara aldırnamaya ve tepki vermeye çalışıyorum. Genellikle tamam, özür dilerim deyip uzaklaşmasını istiyorum. Bunların sadece benim mülteci veya göçmen olmam ile ilgisi olmayıp aynı zamanda ten rengimin de koyu olmasından kaynaklandığını düşünüyorum. Slovenya küçük ve pek bilinmeyen bir ülke. Bundan dolayı biz insanlara Slovenya’nın nerede ve nasıl bir ülke olduğunu ve tabiki buranın slovakya olmadığını anlatmaya alışkınız. Mülakatları gerçekleştiren grubumuza, katılımcılar tarafından Slovenya’nın Sırbistanın bir parçası olduğu veya Afrika’da bir yer olduğuna dair sorular soruldu. Hatta yaygın bir espri vardır Slovenya ile ilgili eski ABD başkanı George Bush Slovenya ya saldırı yapmak istemiş ama onun yerine Bratislavaya saldırmıştır. Etnik olarak Slovenya homojen bir yapıya sahiptir özellikle şehir merkezlerinin dışında kendi başına dışardan gelen yabancılar için bu homojenlik bile şok edici olabilir. Ama şimdi Slovenler haklarında çok az şey bildikleri ya da tamamen yanlış izlenimler edindiği kültürlerle temas kurma konumunda. Bazen bu tecrübeler komik olabilir, ancak bazı zamanlarda önyargı ve olumsuz eylemlerle sonuçlanabilir. Biz mülakat gerçekleştirdiğimiz katılımcılarımıza Slo-

venya’da edindikleri tecrübeleri sorduk ve şimdi birlikte katılımcılarımızın bunlar hakkında neler söylediklerine bakalım.

UÇAKLA MI GELDİN BURAYA?!

Bir seferinde otobüsle geziye giderken havaalanının yanından geçtik ve bende o anda yanımda oturan kişiye havaalanını gösterdim. Araçtaki başka bir çocukta benim havaalanının nerede olduğunu bilmeme şaşırılmıştı sonrasında buraya uçakla geldiğimi duyduğunda daha fazla şaşırılmıştı. Aynı şey doktorumlada başıma geldi kendisine buraya uçakla geldiğimi söylediğim zaman çok şaşırılmıştı. İnsanların nasıl düşündüğünü anlayamıyorum. Bizim buraya sadece yüzerek veya yürüyerek geldiğimizi düşünüyorlar. Pek çok mülteci ve sığınmacının buraya gelmek için uzun ve zorlu bir yolculuğa çıkması gerekse de, herkesin Avrupa’ya ulaşmak için okyanusta yüzmesi veya ormanlar ve dağlar geçmesi gerekmiyor.

ÖZEL BİR GEZİ

Gönüllü olarak bir sivil toplum kuruluşunda çalışıyordum. Yaklaşık 30 Eritreli erkekten oluşan bir grubu Ljubljana çevresinde bir saha gezisine götürdük, şehir merkezine, kaleye gittik. Ve ten renklerinin koyuluğundan dolayı otobüse bindiğimiz zaman herkes bize bakıyordu. Gezinin sonunda eve vardığımızda aileme ve eşime Sloven-

lerin ırkçı olup olmadığını sordum. Ve ailemde bana bunun ırkçılık olmadığını sadece merak olduğunu söyledi. Çünkü burada grup şeklinde bir yana yalnız başına koyu tenli insan görmek çok nadir bir durumdur.

BEN MÜLTECİ DEĞİLİM

İnsanlar çoğu zaman benim mülteci olduğumu düşünüyor. Polis bile çoğu zaman benim ilticacı olduğumu zannediyor. Ama ben mülteci değilim. Buraya üniversite eğitimi için geldim tıpkı genç Slovenyalıların yaptığı gibi. Sloven halkı gibi seyahat etmeyi ve farklı kültürleri deneyimlemeyi seviyorum. Ama ten rengim koyu olduğu için insanlar beni mülteci zannediyor ve ayrıca alışveriş yaparken genellikle güvenlik görevlileri tarafından takip ediliyorum.

TERÖRİST

İnsanlar bizim terörist olduğumuzu veya teröristleri desteklediğimizi düşünüyor. Bir keresinde Slovence öğrenmek için gittiğim okulun önündeydim. Genç bir çift (23 ya da 24 yaşında) bana baktı ve bana “sen bir teröristsin” dedi.

KADINA KARŞI TUTUM

Sloven bir kız arkadaşım vardı. Ve beni ailesiyle birlikte yemek yemeye davet etti. Biz oturduğumuz zaman büyükannesi kendisine ben seni uyarmadım mı bu insanlar tehlikeli diye? dedi. Ve benim slovence anladığımı bilmiyordu. Bende kendisine hepimizi terörist olarak mı görüyor-sun diye sordum. Ondan sonra kadın özür diledi benden ama gerçekten hayal kırıklığına uğramıştım üstelik kadında eğitilmiş biriydi Ben, kadınları dövdüğümüze evden dışarıya çıkmalarına

izin vermediğimize dair hikayeler duydum. Buna katılmıyorum bu bizim sürekli protesto ettiğimiz (kadın erkek konularında) ve devletin bize uyguladığı birşey. Slovenya’daki İranlı kadınların çoğu başörtüsü kullanmıyor, çalışıyorlar ve özgürce yaşıyorlar. Kimi müslüman, kimi hristiyan, kimi ateist. Kadınlara her zaman saygı duyduk. Son 40 yıl, her şeyin yokuş aşağı gitmeye başladığı zamandır. Ondan önce, halktan büyük saygı gören kadın imparatoriçelerimiz, şairlerimiz, yazarlarımız vardı.

ELEKTRİĞİNİZ VAR MI?

Bazı insanlar bana İran’da asfalt veya elektriğin olup olmadığını sormuştu. Bir seferinde bir kız bana İranda elektrik var mı diye sordu bende şaka yollu cevaplayarak yok mumlarla yaşıyoruz dedim ve buna inanmıştı. Bazı insanlar bizim çölde koyun otlattığımızı düşünüyor. Veya bizi eğitimsiz fakir ormandan gelen ve Sloven halkının parasında gözü olan insanlar olarak düşünüyor. Ama bu doğru değil buraya geldik çünkü ülkemizde özgür değildik. Ama ben bunun için insanları suçlamıyorum bunun için medyada kullanılan dili suçluyorum. İnsanlar İran’ın çok gelişmiş ve zengin olduğunu bilmiyor. Ekonomik açıdan çok iyi bir yerdeydim. Slovenya’da olabileceğimden çok daha iyi.

BAŞ ÖRTÜN NEREDE?

Otobüste giderken bir bayan bana nereli olduğumu sordu ve bende Suriyeliyim dedim Ve kadın şaşırarak başörtüsü yok dedi. 22 milyon insan yaşıyor Suriyede ve çok çeşitli bir yapısı var. Bazı kadınlar aileleri tarafından kontrol ediliyor bazıları edilmiyor benim gibi. Halep de bir sokakta kadınlar yabancı erkeklerle konuşamaz iken başka bir sokakta kendinizi Avrupadaymış gibi hissedebilirsiniz.

ÇIPLAKLAR PLAJI

Tunus'ta burka giyen kadınları görebilirsiniz ama bunlar azınlıktadır. Kadınların çoğu daha ziyadesiyle açık giyinirler ve insanlar bu duruma çok şaşırıyorlar birde bu arada Tunus'ta çıplaklar kampı var.

TEHLİKE

Çoğu zaman insanların benim hakkımda tehlikeli biri olabileceğimi ve hatta onları soyabileceğimi düşündüğünü hissediyorum bazı insanları görüyorum yolda yürüdükleri zaman beni fark ettiklerinde yollarını değiştiriyorlar. Mağazalara gittiğimiz çoğu zaman güvenlik görevlileri tarafından izleniyoruz. Bir seferinde arkadaşımınla birlikte bir şeyi kutlamak için bir araba dolusu yiyecek ve içecek aldık ve onlar için 100 eu ödedik ama parayı ödeyinceye kadar güvenlik görevlisi tarafından tekrar takip edildik. Ama eminim ki eğer beyaz bir sloven arkadaşla gitmiş olsaydık bu asla yaşanmazdı.

A CURIOUS BOY (NI prevoda?)

Bir gün küçük oğlumla birlikte otobüsteydik, kendisi çok meraklı ve sürekli bir şeyler hakkında soru sorar. Yaşlıca bir Sloven bey bizi gördükten sonra mülteciler hakkında bunlar da her yerde ve ayrıca çocuklarına da Slovence konuşmayı öğretmiyorlar diye kötü konuşmaya başladı fakat oğlum Slovence ve Farsça biliyordu.

KİRALIK DAİRE BULMAK

Ev bulmak veya kiralamak ile ilgili bir sorun var çünkü insanlar kimlik kartınızda mülteci yazısını gördüğü zaman size ev kiralamak istemiyorlar

ve size karşı tutumları değişiyor. Ailemle birlikte daire ararken, bazıları doğrudan bize yabancı veya mülteci istemediklerini bile söylediler. Bir seferinde bir ev sahibiyle konuştum ve yabancılarla kötü bir deneyim yaşadığımı, evine kötü davrandıklarını söyledi. Ama herkes aynı değil.

PORTAKAL İÇİN ALIŞVERİŞ

Ailem ile birlikte markette portakal alıyorduk. Biz portakalları seçerken bir kadın küçümseyici bir yaklaşımla önce buraya geldiler şimdide ne portakal alacaklarını seçiyorlar dedi.

SHOCKING INCIDENTE

Şehir merkezinde arkadaşımınla gezerken bir grup sarhoş genç bize yaklaşmış burada ne yapıyorsunuz gibi sorular sormaya başladılar. Ben yine başladık dedim bu tür durumlarda genellikle öğrenciyim deyip Fransızca konuşmaya başladım ve kimse beni anlamaz ama arkadaşımın hata yapıp sığınmacı olduğumuzu söyledi. Aniden ortamın havası değişmeye başladı ve o gruptan bir erkek arkadaşımınla kavga etmek için onun içeceğine vurdu. Sonra polisler geldi ve direkt bize ne oldu diye sormaya başladı, belgelerimizi görmek istedi. Ben polisten o diğer çocuğa neden kavga ediyorsunuz diye sormasını beklerken o yalnızca bize sordu. Ben bunun bizim ten rengimizden kaynaklandığını düşünüyorum ve onlar için potansiyel bir tehdidiz. We hope that after reading this booklet, the reader can use the information in everyday life and become more open towards other cultures. We also hope that this booklet ignited a spark of interest and investigative spirit in the reader, which will drive them to keep learning about the different ways of life that exist on this planet.

SONUÇ

Okuyucularımızın bunca anekdottan sonra kafası karışmış olabilir. Birbirine zıt hikayeler ile birlikte daha çok soru ortaya çıkabilir ve buda bizim asıl amacımızdı. Kültür hakkında tartışırken, “biz” ve “onlar” ın olmadığını anlamalıyız, daha ziyade çok sayıda “biz” vardır. Coğrafi, ulusal veya dini kimlikler asla homojen değildir. Eğer bir yabancı 2 milyonluk nüfusu olan bu ülkede Ptuj ile Ljubljana arasındaki kültürel farkları fark edebiliyorsa daha büyük ölçekteki Arap, Müslüman, Eritreli, Kongolu veya göçmenlerden bahsederken ki farklılıkları hayal edebilirsiniz. Tüm bu kimlikler çok zengin ve muazzam çeşitliliğe sahiptir ve bu kitapçıkta, yüzeysel olarak, belirli bir kimliğe ait olmanın ne anlama geldiğini açıklamaya çalıştık. Okuyucularımızı kendi araştırmalarını yapmaya ve bunlar hakkında daha fazla şey öğrenmeye şiddetle teşvik ediyoruz. Küresel kimliğimizi şekille diren ve enginleştiren farklı kültürlerdir.

Umuyoruz ki okuyucularımız bu kitapçığı okuduktan sonra bu öğrendikleri bilgileri günlük hayatlarında kullanır ve başka kültürlerle karşı daha anlayışlı ve açık olurlar. Ve yine umuyoruz ki bu kitapçık okuyucularımız da dünyamızda var olan diğer kültürlerle karşı bir ilgi uyandırıp onlar hakkında araştırmaya vesile olur...

